

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING**1978**

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg

1) Productie / consumptie / export

1978									619	
1978-01-19	PZC	PZ. Schelhaas: ‘Minimumprijs voor melk mogelijk niet verlengd’	niet							
1978-02-01	PZC	Uitvoerig verhaal over Publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties								
1978-05-17	PZC	Afzet van melk in Nederland daalt								
1978-07-05	PZC	Premies voor buiten markt houden van melk verhoogd								
1978-09-22	PZC	Schelhaas: ‘Nederlands program zuivelontwikkeling derde wereld nodig’								
1978-09-27	PZC	vd. Stee: zuiveloverschotten: ‘Garantieprijs melk bevrozen’								
1978-10-19	PZC	Schelhaas: ‘Aanvulling nodig kerstboter-actie’								
1978-11-08	LC	Minister F. vd. Stee: ‘wil bij zuivelonderhandelingen in Brussel handen vrij’								
1978-11-28	LC	R. Zijlstra bij Friese Mij: EEG-zuivelpolitiek voor veehouder v. levensbelang								nw
1978-11-29	PZC	Nederland slecht af bij mislukken van het Europese zuivelbeleid								

1978

Provinciale Zeeuwse Courant, 1978-01-19

Regeling loopt in maart af

Minimumprijs voor melk mogelijk niet verlengd

(Van onze redactie economie)

DEN HAAG - De minimumprijs voor melk staat op de tocht. Het lijkt niet uitgesloten dat de overheid de minimumprijsregeling, die per 1 maart afloopt, niet wil verlengen. Bij economische zaken staat in ieder geval het licht op rood, zo werd woensdag gesteld in de bestuursvergadering van het *produktschap zuivel*. Een delegatie gaat proberen tijdens voortgezet overleg het ministerie te overtuigen van de noodzaak de minimumprijs te handhaven. Inmiddels wordt de prijs nog niet verhoogd.

Indertijd werd de minimumprijs, na veel geharrewar, in de markt gelegd om met name de melkslijters te beschermen. Doordat zuivelproducenten tegen scherpe prijzen grote hoeveelheden aan supermarkten e.d. leveren, konden deze zaken zodanig 'stunten' dat de bezorgende melkhandel wordt benadeeld. Niettemin loopt het aandeel van de melkslijters in de totale afzet steeds terug. In 1977 van 40 naar 37 procent, tegen nog 60 procent in 1973.

De kwestie kwam in de produktschapsvergadering aan de orde, omdat van de kant der detailhandelaars was gevraagd de minimumprijs te verhogen. Aanleiding was de verhoging van de af-fabrieksprijs door de producenten per 2 januari jl. met 1.2 cent voor melk en met 1 cent voor produkten. Daardoor hadden de melkhandelaren zich genoodzaakt gezien voor melk en produkten 2 cent meer te gaan rekenen op die datum. Een verhoging, die „met stille trom” is doorgevoerd.

Geen reden

Inmiddels blijkt, aldus een deskundige, dat het ministerie weinig voelt voor verhoging van de minimumprijs op dit ogenblik, omdat daarvoor geen reden zou zijn uit een oogpunt van kostprijsberekening. Nu de producenten zich lijken te beraden om te komen tot een uniform gedrag tegenover alle leveranciers op het gebied van de afleveringsprijzen kan het ministerie afwijzend staan tegenover verlenging van de minimumprijs, omdat deze dan niet meer nodig is.

In consumentenkringen wordt al sedert jaren betoogd dat minimumprijzen in het algemeen niet gewenst zijn. In het geval van de melk, zo wordt daar gezegd, is niet aan te nemern dat de „straathandel” dank zij een minimumprijs in stand kan worden gehouden. Het grootwinkelbedrijf kan wellicht straks geen lagere prijzen meer bedingen bij de melkfabrieken, maar blijft dank zij zijn verscheidenheid aan artikelen in staat met andere prijzen te stunten en zo zijn aandeel in melk en melkprodukten te handhaven en wellicht te vergroten.

Bezorgd

In de zuivelsector trad vorig jaar geen teruggang van de export op, zoals in andere sectoren. Ondanks een ongeveer gelijke melkaanvoer steeg de opbrengst van f3,8 miljard in 1976 naar ruim f4 miljard in 1977. Dit zei drs. H. Schelhaas, voorzitter van het *produktschap zuivel* in zijn nieuwsjaarsrede. Hij toonde zich overigens bezorgd over een mogelijke breuk in het produktschapsbestuur vanwege het geschil tussen werkgevers en werknemers over een nieuwe opzet voor dit schap.

Schelhaas constateerde dat het zuiveloverschottenprobleem in de EEG niet ernstiger is geworden. De voorraad melkpoeder is kleiner, die van boter weinig groter geworden. Het inkomensprobleem voor de melkveehouder is evenmin opgelost, zijn beloning ligt ook nu beneden die van een geschoolde werknemer op cao-basis. Het is overigens dringend nodig te regelen dat melkveehouders ook meer dan eenmaal per jaar vakantie kunnen nemen, zoals velen dat al doen

Het aantal melkveehouders daalde in 1977 met ongeveer 6000 tot 80.500. Binnen enkele jaren verwacht Schelhaas de mijlpalen van een gemiddelde melkproductie per koe van 5000 kg, een gemiddeld vetgehalte van 4 procenten een gemiddeld aantal melkkoeien per bedrijf van 30. Het aantal bedrijven zal blijven dalen, het nam sedert 1974 met 17.000 af, terwijl de productie gemiddeld 1.7 procent per jaar steeg en de omvang van de melk-veestapel gelijk bleef.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1978-02-01

Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie

(door Piet Bukman, voorzitter van CBTB)

De voedingsbonden FNV gaat uit de besturen van de produktschappen en voorzitter Schelling komt in het bestuur van het *Landbouwschap*. Voor ingewijden weliswaar geen verrassing, maar toch iets om even bij stil te staan. De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, bedoeld om werkgevers en werknemers gezamenlijk beleidsverantwoordelijkheid te laten dragen voor het gebeuren in het bedrijfsleven, is eigenlijk alleen van de grond gekomen in sectoren, waar de kleine onderneming domineert in het beeld. Dat wil zeggen in het midden- en kleinbedrijf, maar vooral in de land- en tuinbouw. Klein zijn leent zich er in principe blijkbaar toe om veel samen te doen, samen te regelen. Grote ondernemingen doppen liever zelf hun boontjes.

Laat ik mij tot de agrarische sector beperken. Daar is sprake van **produktschappen**, waarin verschillende schakels van de bedrijfskolom (productie, verwerking, handel) met elkaar samenwerken; verticaal dus. Daarnaast zijn er **bedrijfsschappen**, die één schakel omvatten; horizontaal dus. Zo zijn er produktschappen voor zuivel, vee en vlees, groenten en fruit, akkerbouwprodukten en dergelijke. Van de horizontale PBO-organen is het Landbouwschap verreweg de belangrijkste.

De eigen verordenende bevoegdheden van de produktschappen zijn door de jaren heen sterk aangetast door ontwikkelingen in de Europese landbouwpolitiek. Het Landbouwschap heeft zijn verordenende bevoegdheden nooit erg tot ontwikkeling gebracht. Dit schap heeft zich in de praktijk ontwikkeld tot een samenwerkingsorgaan van de centrale landbouworganisaties en de werknemersorganisaties in deze branche. Het is op dit moment als het ware het toporgaan van de georganiseerde landbouw en als zodanig de voornaamste gesprekspartner van de minister van landbouw.

Wat is er nu aan de hand? De voedingsbonden FNV zeggen, dat zij niet meer mee willen doen in de produktschappen vanwege het feit, dat het evenwicht tussen verantwoordelijkheid en invloed te zeer verstoord is. Blijkbaar zonder uitzicht op beterschap. Men had de ondernemersorganisaties tot december 1977 de tijd gegeven om van de PBO wat te maken. Na het verlopen van dit ultimatum zou men opstappen. Hetgeen nu gebeurt is. De voedingsbonden FNV, de voedingsbond CNV trouwens ook, willen via de PBO gaan meebeslissen over de in-

vesteringen in de afzonderlijke ondernemingen. In het Landbouwschap gebeurt dit al geruime tijd. Niet rechtstreeks, want wie zou het in zijn hoofd halen om via dit schap te gaan bedissen wat de boeren en tuinders ieder voor zich mogen investeren. Indirect wordt het investeringsbedrag echter wel beïnvloed. Namelijk via de landbouwpolitiek.

In het Landbouwschap wordt bepaald, waarvoor subsidieregelingen zullen worden bepleit en waarvoor niet. In dit schap wordt uitgedokterd wat men de overheid zal voorstellen aangaande het fiscale beleid voor boer en tuinder, inclusief fiscale maatregelen gericht op het bevorderen van investeringen. Daar hebben de werknemersorganisaties dus volop inspraak in. **In de produktschappen** ligt de zaak anders, structureel anders. Daar komen de ondernemingen in verwerking en afzet in het vizier en die zijn doorgaans van een andere orde van grootte dan het doorsnee boeren- of tuindersbedrijf. Daar is de vraag of er rechtstreeks invloed uitgeoefend kan worden op het investeringsgedrag van de afzonderlijke ondernemingen veel reëler. De werkgeversorganisaties vinden, dat zoiets niet moet gebeuren.

In het rapport van de studiec commissie van de landbouworganisaties en de coöperaties wordt ook nee gezegd: op goede gronden. Er wordt echter wel wat bij gezegd. Ten eerste: invloed van de werknemers is niet verwerpelijk, maar regel dat per onderneming. En ten tweede laat de produktschappen zich wél bezighouden met de toekomstmogelijkheden voor hun sectoren als geheel en het particuliere bedrijfsleven stimuleren om gerichte plannen te ontwerpen en vervolgens uit te voeren. Twee openingen dus.

Nu dit rapport op tafel ligt en minister Albeda de Sociaal-Economische Raad heeft opgewarmd om een beetje haast te maken met het anderhalf jaar oude adviesaanvraag over de PBON is het bijzonder jammer, dat het FNV uit de produktschappen lopen. Zij hebben weliswaar de deur niet in het slot gegooid maar de weg terug is altijd moeilijk, zeker als die geheel afhankelijk wordt gemaakt van de bekering van anderen. Juist nu de produktschappen in een fase van herkansing terechtgekomen zijn, worden ze bestuurlijk uitgehold en zullen ze mede daardoor aan invloed verliezen.

Het Landbouwschap wordt bestuurlijk versterkt. Dat is op zichzelf een welkome zaak. Het gaat echter wel gepaard met een verzwaring van de hypothecaire last. Het zal namelijk nog duidelijker moeten tonen wat het waard is als samenwerkingsorgaan en als PBO-orgaan. Ik hoop dat het daarbij niet in een kramphouding terechtkomt. Dat kunnen de samenwerkende organisaties echter zelf voorkomen.

MELKPRODUKTIE EEG IN 1977 TOEGENOMEN

RIJSWIJK (ANP) – De melkproductie in de EEG is in 1977 met ongeveer twee procent toegenomen, van 102,6 tot 104,6 miljoen ton. De melkaanvoer bij zuivel-fabrieken steeg met 3 procent, van 83,7 tot 86,4 miljoen ton. Het produktschap voor zuivel heeft dit meegedeeld.

In Nederland steeg de jaarproductie van 10.490.000 tot 10.650.000 ton, de aanvoer bij de fabrieken van 10.082.000 tot 10.100.000 ton. Nu ligt de aanvoer in ons land al geruime tijd zeven procent boven die van een jaar geleden.

Provinciale Zeeuwse Courant 1978-05-17

Produktschap zuivel:

Afzet van melk in Nederland daalt

DEN HAAG - De afzet van Nederlandse consumptiemelk en consumptiemelkprodukten ligt sinds het begin van het jaar 2 procent lager dan vorig jaar, terwijl de melkaanvoer ongeveer 7 procent hoger ligt, aldus het overzicht van de marktontwikkeling van het *Produktschap voor Zuivel*.

Er is een toenemende productie geconstateerd van melkpoeder. Vooral ook door de gunstige exportpositie van de melkpoeder. De laatste tijd worden aanzienlijke hoeveelheden magere melkpoeder afgezet in Duitsland Dit is vanwege de hoge koers van de mark aantrekkelijker dan inlevering in Nederland.

De productie van kaas is gestegen met ruim 8 procent. terwijl de export en afzet is vermindert.

Ook in het tijdvak 19 maart-15 april 1978 is er een lichte daling te constateren van de gemiddelde zuivelwaarde, welke grotendeels kan worden toegeschreven aan de seizoenmatige daling van de technische rendementen en aan enkele geringe prijswijzigingen. Verder moet worden afgewacht welke de invloed van de besluiten in Brussel op de prijzen van industrieproducten zal zijn, aldus het Produktschap

De kerstboter die gedurende 12 weken, eind vorig jaar-begin dit jaar, te koop was, heeft veel aftrek gehad bij grote gezinnen. Van alle Nederlandse huishoudingen heeft 47 procent minstens een maal kerstboter gekocht, 22 procent kocht uitsluitend kerstboter. Deze kerstboterkoopers waren verhoudingsgewijs sterk vertegenwoordigd in de grote gezinnen, de laagste sociale klasse en in het oosten en zuiden van ons land.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat juist die bevolkingsgroepen waar normaal geen of weinig boter wordt gekocht van de actie hebben geprofiteerd, zo zegt het Produktschap voor Zuivel.

Produktschap voor zuivel: productie breidt zich gestaag uit.

Premies voor buiten markt houden van melk verhoogd

DEN HAAG (ANP) - De melkproductie in Nederland heeft zich in het eerste halfjaar van 1978 gestaag uitgebreid, zo meldt het secretariaat van het *produktschap voor zuivel*. In de eerste zes vierweekse periodes, dat is het tijdvak van Kerstmis vorig jaar tot 10 juni j.l., werd bij de zuivelfabrieken 5.053.000 ton melk afgeleverd, zes procent meer dan in de overeenkomstige periode van 1977 en ruim drie procent meer dan in het eerste halfjaar 1976. Dat het verschil met de eerste maanden van 1977 zo groot is komt mede doordat de productie toen nog sterk negatief beïnvloed werd door de grote droogte van zomer 1976.

Het grootst was de toeneming in het Noorden en Oosten des lands. Voor het eerst kwam er in vier weken tijds in het hele land meer dan een miljoen ton melk binnen, dat was in de laatst geregistreerde periode, 14 mei tot 10 juni, en de preciese hoeveelheid was 1.021.000 ton. Voor de rest van het jaar verwacht het produktschaps-secretariaat ruim twee procent meer melk dan in de overeenkomstige periode van 1977 en bijna zeven procent meer dan in het tweede halfjaar 1976, toen de droge zomer ook de productie in herfst- en wintermaanden nog klein hield. Vergelijkt men de verwachte melkaflevering in het tweede halfjaar 1978 met het, gemiddelde voor de overeenkomstige periodes van 1976 en 1977 dan komt men op een stijging met 4,4 procent.

Als een der oorzaken van geconstateerde en nog verwachte stijging van de melkproductie noemt het produktschapssecretariaat een toeneming van het aantal melk- en kalfkoeien. Onze hele melkveestapel was volgens de uitkomsten van de periodieke twee procent groter dan een jaar tevoren en in de periode januari tot en met april waren er zes procent meer gedekte jonge koeien dan een jaar eerder. Verder zijn er in het eerste kwartaal 1978 minder runderen geslacht dan in het eerste kwartaal 1977.

De premies die boeren kunnen krijgen voor het niet afleveren van melk en voor het overschakelen van melk op vleesproductie zijn verhoogd. Het ontwikkelings- en saneringsfonds heeft zijn regeling aangepast aan de wijziging van de EEG-regeling die er de grondslag van vormt.

Voor het gedurende vijf jaar niet leveren van melk kan men nu, afhankelijk van de hoeveelheden die men in de twaalf maanden voor de aanvraag leverde, premies tussen 68 en 37 cent per kilo krijgen. De hoogste premie geldt als men 30.000 kilo of minder heeft geleverd, de laagste als het meer dan 120.000 kilo was. Wie een premie wil hebben voor het overschakelen mag vier jaar lang geen melk leveren. Hij krijgt dan 60 cent per kilo als hij de voorafgaande twaalf maanden 120.000 kilo of minder heeft geleverd. 37 cent per kilo als het meer dan 120.000 kilo was.

Voorzitter produktschap zuivel:

Nederlands program zuivelontwikkeling derde wereld nodig

ROTTERDAM (ANP) - Nederland zou een nationaal ontwikkelingsprogramma moeten opstellen voor de zuivelsector in landen van de derde wereld. Drs. H. Scheihaas, voorzitter van het *produktschap voor zuivel*, opperde dat idee donderdag in Rotterdam, waar hij sprak tijdens de viering van het 25-jarig bestaan van de *Nederlandse vereniging van fabrikanten van gecondenseerde melk*. Nederland, aldus de produktschapvoorzitter, is wel de eerste zuivelexporteur ter wereld, maar komt achteraan wat betreft de technische en financiële hulp aan de ontwikkeling van de zuivelindustrie in de arme landen.

Landen als Denemarken, Finland en Zwitserland doen op dat gebied meer dan wij. De Nederlandse zuivelindustrie en de ministeries van landbouw en ontwikkelingssamenwerking zouden er goed aan doen, samen in dit tekort te voorzien. Een belangrijke export naar derde landen, aldus Schelhaas, hoort hand in hand te gaan met hulp aan de ontwikkeling in de arme landen.

Hij pleitte voor stimulering van de commerciële zuivelexport, van de EEG naar de derde wereld en voor een verdubbeling van het huidige EEG-voedselhulpprogramma. Dat laatste zou daar mee nog nauwelijks het peil halen van het Amerikaanse zuivelhulpprogramma in de jaren 1955 tot 1970.

Drs. Schelhaas noemde een aantal naar zijn mening sterke argumenten om bij voedselhulp behalve aan graan ook aandacht te schenken aan zuivel. Enkele ervan: de EEG heeft een groot structureel overschot aan melkeiwit, melk en zuivel lenen zich beter voor gratis uitdeling aan kwetsbare groepen dan graan en lopen minder risico op de zwarte markt terecht te komen. Zuivelhulp betekent extra voedsel, terwijl het bij graanhulp vaak alleen om goedkopere zendingen maar niet om extra hoeveelheden gaat.

Schelhaas maakte de gecondenseerde melk industrie een compliment omdat ze de afgelopen vijftien jaar kans heeft gezien, het verlies van belangrijke afzetgebieden in Zuidoost-Azië te compenseren door het vinden van nieuwe afzetmarkten in het Midden-Oosten en in Noordelijk en centraal Afrika. Ons land is veruit de eerste wereldexporteur van condens, met een aandeel van 55 procent in de totale wereldhandel. Bijna tweederde van onze productie gaat naar ontwikkelingslanden.

Van der Stee: beste middel om einde te maken aan Europese zuiveloverschotten

Garantieprijs melk bevroren

(Van onze correspondent)

BRUSSEL - Een vrijwel bevroren van de Europese garantieprijs voor melk is volgens minister Van der Stee (landbouw en visserij) het beste middel om een eind te maken aan de enorme zuiveloverschotten in de Europese landbouw. De bewindsman zei dit in een commentaar op de voorstellen van Europees landbouwcommissaris Finn Olav Gundelach, om de toename van de melkproductie in de EG een halt toe te roepen.

Gundelachs voorstellen, waarin wegen worden aangegeven om het probleem van de boter- en melkpoederbergen in de EG aan te pakken, werden overwegend positief ontvangen door de landbouwministers van de Europese Negen. Alleen België en Luxemburg lieten negatieve geluiden horen.

Het meest effectieve middel om de melkproductie af te remmen is volgens Van der Stee de verhoging van de garantieprijzen gedurende vier a vijf jaar „sterk te laten achterblijven bij de kostenstijging”.

Een sterk gematigd prijsbeleid heeft volgens Van der Stee in Nederland - waar verhoudingsgewijs de grootste zuiveloverschotten in de Gemeenschap worden geproduceerd - een tweeledig effect: een groot aantal boeren zal het aantal koeien opvoeren (en daarmee de productie) om het inkomen op peil te kunnen houden, maar veel oudere boeren zullen afhaken. In de Europese gemeenschap als geheel zal het, zo zei Van der Stee na afloop van de Europese Raad van landbouwministers, een helse toer worden om de stijging van de melkproductie tot staan te brengen.

Over de noodzaak van een krachtig ingrijpen liet Van der Stee geen twijfel bestaan: „Het is grof onrechtvaardig dat dit jaar in de Europese gemeenschap aan het zuivelbeleid (waar bijna twee van de zes miljoen boeren in de EG van leven) ongeveer tien miljard gulden wordt besteed, terwijl aan de wijnproductie, waar ook zeer veel mensen voor hun inkomen van afhankelijk zijn, slechts een paar procent van dit bedrag word besteed”. In de afgelopen vier jaar zijn de kosten van het Europese zuivelbeleid verdubbeld, als gevolg van de overproductie.

De Nederlandse bewindsman zei het meest te voelen voor het voorstel van Gundelach een variabele mede-verantwoordelijkheidsheffing te gaan toepassen als de productie een vooraf vastgesteld niveau overschrijdt. Dat zou gemakkelijk kunnen werken, zo zei hij. Beperking van de mogelijkheid tot inlevering van zuivelprodukten (waarvoor geen markt is) bij de interventiebureaus van de Gemeenschap is een andere reële mogelijkheid, aldus Van der Stee. Invoering van een glijdende prijschaal bij de interventie (verlaging naarmate de productie toeneemt) wees Van der Stee in zijn eerste persoonlijke reactie als onpraktisch af.

Hij noemde het, verheugend dat de Europese Commissie een quotasysteem had verworpen. Essentieel is het, volgens de Nederlandse bewindsman dat alle steunregelingen aan melkveehouders in de EG worden beëindigd: „Het heeft geen zin om te dweilen als de kraan open staat”.

Duidelijk is dat over Gundelachs voorstellen inzake de zuivel pas bij de jaarlijkse prijsonderhandelingen in het voorjaar zal worden beslist Van der Stee is daarover bezorgd, omdat verwacht kan worden dat sommige lidstaten (te denken valt aan Italië) hun instemming zullen koppelen aan de verwezenlijking van eigen verlangens Duidelijk is evenzeer dat Gundelach de garantieprijs voor melk wil bevrozen als hij de komende maanden de indruk krijgt dat zijn voorstellen het in de ministerraad niet zullen halen.

De voorraden onverkoopbare boter en mager melkpoeder hebben de afgelopen maanden in de Europese Gemeenschap nieuwe records bereikt. Medio september omvatte de boterberg in de Negen bijna 500 000 ton (waarvan een kleine 75.000 ton in Nederland was opgeslagen). De voorraad magere melkpoeder bedroeg 891.960 ton. Daarbij dient nog te worden bedacht dat sinds september vorig jaar 140.000 ton melkpoeder is verwerkt in mengvoeders voor de varkens- en pluimveehouderij, op grond van een speciale regeling om de overschotten te doen verminderen.

De melkproductie nam dit jaar overal in de Gemeenschap aanmerkelijk toe. In de eerste zeven á acht maanden werd in Nederland 6 procent meer melk, 14 pct meer boter en 33 pct meer magere melkpoeder geproduceerd in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. De melkpoederproductie steeg in alle EG-landen (Italië niet meegerekend) met gemiddeld bijna 17 procent. Voor melk bedroeg de toename in deze periode bijna 6 procent.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1978-10-19

Dr. Schelhaas:

Aanvulling nodig kerstboter-actie

RIJSWIJK IANP) - De voor de deur staande kerstboter-actie (verkoop van overschot-boter tegen verlaagde prijzen) behoeft dringend aanvulling met andere acties. Voorzitter drs. Harm Schelhaas van het *produktschap voor zuivel* is die mening toegedaan en liet dat woensdag in de bestuursvergadering blijken. Welke aanvullende maatregelen het zouden moeten zijn, vertelde hij niet.

Wel dat, volgens een prognose van zijn schap, de EEG-botervoorraad aan het eind van dit jaar zal zijn gestegen tot 435.000 ton, tegen 270.000 ton eind 1977. Eind maart, dat is aan het eind van het melkproductiejaar, zal er naar verwachting van het produktschap een voorraad van 300.000 ton zijn. Heel wat meer dan de 170.000 ton van eind maart 1978. Alarmerend is zo'n voorraad aan het begin van het seizoen nog niet vond Schelhaas, maar hij is toch wel zo groot dat de EEG er verstandig aan zou doen, op korte termijn te komen met aanvullende maatregelen om het verbruik te stimuleren.

De voorraden magere melkpoeder blijven dalen, vertelde voorzitter Schelhaas verder. Voorvorig, vorig en dit jaar waren die eind maart achtereenvolgens 1.178.000, 912.000 en 820.000 ton en voor eind maart volgend jaar wordt een voorraad van 650.000 ton verwacht. De daling is volgens Schelhaas voornamelijk te danken aan afzetbevorderende maatregelen van de EEG.

Vooraf de extra-afzet naar varkens- en pluimveehouderij. Als gewenste werkvoorraad in de EEG wordt veelal 500.000 ton genoemd.

Van der Stee wil bij zuivelonderhandelingen in Brussel handen vrij

Toenemende structurele overschotten

(Van onze redacteur in Den Haag)

DEN HAAG - Minister Fons van der Stee¹ (Landbouw en Visserij) wil zijn handen helemaal vrij houden voor de onderhandelingen over het wegwerken van zuiveloverschotten in de EEG. Hij wil niet vastgenageld zijn aan een Kamermotie voordat de onderhandelingen zullen worden gevoerd. Dat zei de minister vanmorgen in zijn antwoord op de kritische vragen uit de Tweede Kamer over het zuivelbeleid.

Minister Van der Stee zei dat er sprake is van toenemende structurele overschotten. Op het ogenblik is dat zuiveloverschot al gestegen tot 10 procent, terwijl volgens de minister 2 tot 3 procent overschotten een aanvaardbare hoeveelheid zou zijn. De vergroting van de vraag om de overschotten weg te werken is geen oplossing. Het moet aan de aanbodzijde gezocht worden.

Het voorlopige standpunt van de minister over het Europees zuivelrapport is dat hij de analyse en de hoofddoelstellingen ervan onderschrijft. Hij voelt net als de EEG-commissie niet voor inkrimping van de produktie zoals door de PvdA gisteren was gevraagd. „Geen contingentering, daar heb ik net als de commissie bezwaren tegen. Het zou namelijk betekenen dat er maximale hoeveelheden worden vastgesteld en dat leidt onvermijdelijk tot ongelijke behandeling van gebieden in Europa”.

De uiterst moeilijke onderhandelingen in de zuivel noemde Van der Stee een „understatement”. Hij zag de politieke onderhandelingen als „onoverkomelijk” aankomen. Bij de eerste meningspeiling binnen de EEG-ministerraad bleek dat de meerderheid van de lidstaten de commissie steunt. Alleen de Franse minister van landbouw denkt persoonlijk nog anders dan Brussel.

Van der Stee wees erop dat van de Nederlandse export er driekwart naar EEG-partners gaat. In ons zuivel- en inkomensbeleid zijn we zeer afhankelijk van de besluiten in Brussel, betoogde Van der Stee. Zijn uitgangspunt was dat de maatregelen voor de overschotten globaal moesten zijn. Het mogen geen maatregelen worden die bepaalde regio's of lidstaten zwaar treffen. Ze moeten over een aantal jaren uitgesmeerd worden. Omdat er nog geen concrete voorstellen van de commissie uit Brussel zijn, heeft het Nederlandse kabinet nog geen standpunt ingenomen.

Volgens Van der Stee mag een grote parlementaire discussie (waarom de PvdA in een motie van Arend Voortman vroeg) er niet toe leiden dat de Nederlandse onderhandelaars met „ge handen” naar Brussel gaan. „De onderhandelingspositie mag niet publiekelijk vastgelegd zijn. Ik had geen behoefte aan de motie van Voortman. „Ik heb er een grote hekel aan vastgenageld

1 KVP / CDA politicus, Fons van der Stee was van nov. 1973 tot mrt. 1980 minister van Landbouw in kabinetten Joop Den Uil. Ik plaats dit 'knipsel' om te laten zien dat niet alleen de heer Braks maar ook de Brabander F. vd Stee betrokken was bij – de latere – productiebeperking. (ZHN.)

te zijn aan een motie. Ik ben altijd bereid overleg te plegen. Waarom moet de zaak in een motie vastgespijkerd worden?”.

Leeuwarder Courant 1978-11-28

Rinse Zijlstra sprak voor Friese Mij

EEG-zuivelpolitiek is voor veehouder een levensbelang

LEEUWARDEN - De instandhouding van de EEG-zuivelpolitiek in zijn huidige vorm is voor de Nederlandse veehouder een levensbelang. Dat stelde drs. **Rinse Zijlstra** gisteravond tijdens zijn toespraak tot de zeer druk bezochte algemene vergadering van de *Friese Mij van Landbouw* in de Harmonie te Leeuwarden. Wij moeten ons goed realiseren, zei de voorzitter van de FNZ, de organisatie van de zuivelcoöperatie in Nederland, dat de sterke positie van de Friese zuivel veel ondersteuning vindt van die gemeenschappelijke zuivelpolitiek.

De uitgaven voor het EEG-zuivelbeleid hebben in 1977 negen miljard gulden bedragen, waarvan 1,8 miljard ten goede kwam aan de Nederlandse zuivelproductie, hetgeen omgerekend gemiddeld twintig cent per liter melk is. Drs. Zijlstra zei dit naar aanleiding van de vele gesprekken, die hij ter voorbereiding van zijn toespraak met verschillende veehouders en met een reeks coöperatieve instellingen heeft gehouden. Op grond van die gesprekken was hij tot de conclusie gekomen, dat in Friesland de gemiddelde produktie per koe van 5000 kg naar 6000 kg kan stijgen. De Friese boer is ook anderszins nog niet aan het eind van zijn Latijn. In de komende vijf jaar zal met een jaarlijkse produktiestijging van vier tot vijf procent gerekend moeten worden.

Drs. Zijlstra vroeg zich af of we nu straks zullen moeten vaststellen: „Ik verdrink in de melk, u ook?”. Hij voegde daar meteen aan toe, dat er in de wereld nog een onderconsumptie aan melk is. Op basis van melkpoeder is er in de wereld vier miljoen ton tekort. Meer dan de helft van de kinderen in de derde wereld lijdt aan algehele ondervoeding. „Ik meen dat het probleem van het teveel van de rijken nooit losgekoppeld mag worden van het tekort van de armen”, zei drs. Zijlstra. De voedselhulp is echter niet de oplossing van het zuivelprobleem hier, maar wel een gedeeltelijke oplossing.

Drs. Zijlstra verwachtte overigens niet, dat de snel wassende melkstroom tegen stijgende prijzen zal kunnen worden afgezet. Alleen bij de kaasafzet is nog sprake van groei, maar die is onvoldoende om tegen stijgende prijzen het extra kwantum af te zetten. De inleider wees er terloops op, dat volpoeder en condens sterk afhankelijk zijn van de restitutiepolitiek.

Twee stromingen

In de zuivelpolitiek stoten we op veel onzekerheden en onduidelijkheden. De jacht is derhalve open, profeten staan op, martelaren worden gecreëerd en harde realisten en zachte romantici verspreiden hun leer. „Voortman dreigt Binnenhof vol boeren als de huidige zuivelpolitiek wordt gekozen”, schreef de krant, weergevende de politieke vertaling van het standpunt van de groep „naar een beter zuivelbeleid”. De andere stroming is ook wel van mening, dat er correcties plaats moeten vinden, aldus drs. Zijlstra, maar zoekt deze in globale zin met als onderstroom: wij tekenen er voor als het niet minder wordt.

Drs. Zijlstra trok de conclusie, dat de produktiestijging van de melk een halt moet worden toegeroepen met globale middelen, waarbij de individuele contingentering wordt afgewezen. De middelen, die zullen worden toegepast om dat te bereiken, zijn naar algemeen inzicht het uitblijven van een prijsverhoging, afschaffing van produktie bevorderende maatregelen, premie op het niet-afleveren van melk en een hogere heffing op de melk. De mogelijkheid bestaat, dat er een koppeling komt tussen interventiebeleid en produktieomvang. De Nederlandse zuivel heeft zich daar zeer sterk tegen uitgesproken en ook minister Van der Stee blijkt er geen voorstander van te zijn.

„Wat hangt ons in Brussel boven het hoofd?“, vroeg drs. Zijlstra zich nog eens af en het Brusselsse antwoord zou zijn: Heren, jullie produceren te veel en wij zijn niet meer bereid die ongeremde produktie van blanco cheques te voorzien. Reken er daarom maar op, dat, wanneer je hier toch mee doorgaat, er per liter minder geld in het laadje komt.

Boer en coöperaties dragen samen de verantwoordelijkheid voor de produktie, betoogde drs. Zijlstra. Het overheidsbeleid beïnvloedt die keus, maar neemt deze verantwoordelijkheid niet weg en mag dat ook niet wegnemen. De voorzitter van de FNZ bepleitte een actiever deelneming van de coöperatie in de discussie. De aanvoer van de melk moet duidelijker in contact worden gebracht met de opname-capaciteit van de markt.

Doorbraak

Tien jaar geleden verscheen een blauwdruk voor de Friese zuivelstructuur. De ontwikkeling in Friesland is geheel anders geweest dan in die blauwdruk en gelet op de gesprekken tussen Frico en Domo, ZOH en Winschoten, moeten we vaststellen, dat de Friese zuivel als het ware uit zijn geografische cocon is gebroken. Het kan leiden tot een fundamentele doorbraak in de Nederlandse zuivelcoöperatie. Slechts dan zal van een positief resultaat kunnen gesproken worden als deze samenwerking in het Noorden bijdraagt tot een versterking van het samenspel in het geheel.

Naar aanleiding van de rede van drs. Zijlstra werden er een reeks vragen gesteld, waarbij verschillende keren naar voren werd gebracht, dat de ligboxenstallen in Friesland voor de overschotproduktie hadden gezorgd. Ook de bergboeren en het krachtvoer werden als de kwaaddoeners nagewezen. Voorgesteld werd om een heffing te leggen op de bedrijven met meer dan 600.000 kg melk, tenzij de boeren op dat bedrijf elk als ondernemer waren ingeschreven.

Drs. Zijlstra meende, dat de boeren bereid zijn om een bijdrage aan de bestrijding van de overschotten te leveren, wanneer ze de overtuiging hebben, dat een eventuele heffing de zaak in de kern pakt. Enkele aanwezigen onder wie het vroegere hoofdbestuurslid Van der Heide uit het Heidenschap veroordeelden de onderlinge concurrentie van de coöperaties in de zuivel.

Produktschaps-voorzitter Ir Schelhaas:

Nederland slecht af bij mislukken van het Europese zuivelbeleid

ZWOLLE (ANP) - „De stormlopen tegen het Europese zuivelbeleid nemen in kracht toe, het gevaar is niet denkbeeldig dat dit beleid het zal begeven en dat daarvoor in de plaats het nationale beleid weer in ere zal worden hersteld”, zo waarschuwde drs. Schelhaas, voorzitter van het *produktschap voor zuivel* dinsdag tijdens de jaarvergadering van de *Overijsselse Landbouwmaatschappij* in Zwolle.

Nederland is dan volgens hem slecht af. „Gevreesd moet in dat geval worden, dat vele markten voor onze produkten zullen worden afgestoten. Voor Nederland als zuivel-exporterend land zou dat fataal zijn Een slecht werkende gemeenschappelijke zuivelmarkt is altijd nog beter dan helemaal geen gemeenschappelijke markt”, meende de voorzitter van het produktschap voor zuivel

Hij stoelde zijn angst op de opstelling van de Engelse en Duitse regeringsleiders. Schelhaas rangschikte hen onder de groep ‘buiten de landbouwsector, die weinig begrip heeft voor de al maar in omvang toenemende zuiveloverschotten’ Hun eenvoudige redering is volgens Schelhaas, er is steeds teveel melk in de EEG, maar evengoed gaan de boeren maar door het het produceren van nog meer melk en wat wordt er van gemaakt? Boter en magere melkpoeder, waarvan al een teveel is en waarom niemand vraagt. Dat kan zo niet doorgaan Het mes moet maar eens in de verkwistende Europese zuivelpolitiek”, Drs. Schelhaas bestempelde deze opvatting als simpel. Desondanks vreesde hij, dat deze stemming de Europese top van december zal typeren.